

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN

Kwaliteitsonderzoek Voortgezet Onderwijs bij

Gwendoline van Puttenschool voor voortgezet onderwijs

Plaats : Oranjestad Sint Eustatius
BRIN-nummer : 30GV
Datum schoolbezoek : 6 oktober 2016
Rapport vastgesteld te Tilburg op 20 december 2016

Inhoud

1	Inleiding 4
2	Bevindingen 6
3	Conclusies en afspraken 11

1 Inleiding

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 6 oktober 2016 een onderzoek uitgevoerd op de Gwendoline van Puttenschool – de afdeling praktijkonderwijs, vmbo en havo- zijn onderzocht naar aspecten van de kwaliteit van het onderwijs en de naleving van wet- en regelgeving.

De conclusies van dit onderzoek kunnen worden beschouwd als een integrale beoordeling op basis waarvan de scholen en hun besturen kunnen werken aan het consolideren en borgen van bestaande kwaliteit, alsmede gerichte maatregelen kunnen treffen om geconstateerde tekortkomingen op te heffen. De inspectie heeft over een periode van vijf jaar (2012-2016) jaarlijks op alle scholen aspecten van de kwaliteit van het onderwijs beoordeeld en volgt nauwgezet de verbeteractiviteiten.

Context

De Gwendoline van Puttenschool is een school voor voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs op Sint Eustatius. De school kent de volgende afdelingen: praktijkonderwijs, vmbo basis beroeps, vmbo kader, vmbo tl, havo en mbo en telt ongeveer 270 leerlingen.

De school kent een bijzondere context en heeft te maken met complicerende omstandigheden, zoals discontinuïteit in het team, invoering van Engels als instructietaal, het ontbreken van speciaal onderwijs op het eiland en grote achterstanden van leerlingen. In de themarapportage van maart 2014 'Onderwijsverbetering in Caribisch Nederland' is deze context uitgebreid beschreven.

Toezichthistorie

Vanaf 2011 heeft de Inspectie van het Onderwijs jaarlijks de onderwijskwaliteit onderzocht op de Gwendoline van Putten School. De conclusie was dat de kwaliteit van het onderwijs significant lager is dan in Europees Nederland. Tot 2012 liet het verbetertraject op de Gwendoline van Puttenschool matig positieve effecten zien, maar in 2013 constateert de inspectie een achteruitgang in de ontwikkeling van de kwaliteit van het onderwijs op de school en vindt zij de situatie zeer zorgelijk. De inspectie trof in september 2013 een verstoord schoolklimaat aan en de onderwijskundige ontwikkeling was achteruit gegaan. Bestuur en directie waren onvoldoende in staat geweest om sturing te geven aan het onderwijsverbeterproces en binding te creëren binnen het team. In oktober 2014 heeft om die reden een onderzoek naar bestuurlijke ontwikkeling en kwaliteitszorg plaatsgevonden. De centrale vraag van dit onderzoek was of het bestuurlijk handelen in voldoende mate en duurzaam bijdroeg aan de kwaliteit en de kwaliteitsverbetering van het onderwijs. Conclusie van dit onderzoek was dat het bestuur meer grip moest krijgen op de onderwijskwaliteit en de financiën. Daarnaast moest het bestuur verder worden geprofessionaliseerd om het verbeterproces beter te kunnen monitoren en aan te sturen. Het bestuur heeft daarom ondersteuning gevraagd van twee bestuurscoaches uit Nederland. Tevens hebben er directiewisselingen plaatsgevonden. Sinds zomer 2015 heeft de school een nieuwe directeur die afkomstig is van het eiland en de context van de Gwendoline van Putten school kent.

Naar aanleiding van het kwaliteitsonderzoek van 2015 constateert de inspectie dat het verbetertraject op de Gwendoline van Puttenschool een positieve ontwikkeling laat zien. Toch voldeden belangrijke kwaliteitsaspecten nog niet aan de basiskwaliteit.

In het huidige kwaliteitsonderzoek is de kwaliteit van het onderwijs opnieuw beoordeeld. Ze is vergeleken met de kwaliteit die in 2015 werd vastgesteld. Op deze wijze wordt in beeld gebracht in hoeverre de verbeteractiviteiten tot zichtbare resultaten leiden.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek gebaseerd op het document *De Basiskwaliteit van het Primair en Voortgezet Onderwijs in Caribisch Nederland* (Inspectie van het Onderwijs, Utrecht, maart 2011). Dit document sluit aan op het Toezichtkader po/vo 2011. Beide documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen uit het onderzoek naar de onderwijskwaliteit en de wettelijke vereisten. Hoofdstuk 3 geeft de conclusies en afspraken met de school weer. Hoofdstuk 4 vermeldt de visie van het bevoegd gezag.

Onderzoeksopzet

Tijdens het onderzoek beoordeelde de inspectie de kwaliteit van de volgende kwaliteitsdomeinen: Leerstofaanbod, Onderwijstijd, Schoolklimaat, Pedagogisch-didactisch handelen, Zorg en begeleiding, Leerprestaties en Kwaliteitszorg en Voorwaarden voor kwaliteitszorg¹

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Analyse van documenten die de school voorafgaand aan het schoolbezoek heeft toegestuurd en die de inspectie tijdens het schoolbezoek heeft ontvangen, te weten:
  - 'Brighter tomorrow', Beleid voor de komende periode 2016-2020.
  - Analyse verschil se-ce.
  - Het format van een Lesson Plan.
  - Een format van een individueel leerplan.
  - Leerlingoverzichten van het zorg en advies team.
- Schoolbezoek, we hebben lessituaties in de praktijk geobserveerd.
- Gesprekken met de directie en de zorgcoördinatoren over de kwaliteit van verschillende aspecten waaronder kwaliteitszorg en leerlingenzorg.
- Gesprek met een aantal leerlingen.
- Een gesprek met leraren.
- Een gesprek met teamleiders.
- Een gesprek met een mentor van een praktijkonderwijsgroep.
- Een eindgesprek met het managementteam na afloop van het schoolbezoek.
- Een afzonderlijk gesprek met de directie en een vertegenwoordiging van het bevoegd gezag.

---

¹ Kwaliteitsdomeinen zoals beschreven in 'De Basiskwaliteit van het Primair en Voortgezet Onderwijs in Caribisch Nederland', Inspectie van het Onderwijs, Utrecht, maart 2011

2 Bevindingen

In dit hoofdstuk beschrijft de inspectie tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. Per kwaliteitsdomein, met uitzondering van het domein Leerprestaties, wordt beschreven hoe de kwaliteit zich verhoudt tot de Nederlandse inspectienormen. Deze bevindingen worden vooralsnog niet weergegeven in de vorm van een score maar in een beschrijving van de aangetroffen kwaliteit.

Voor de leerprestaties geldt een andere benadering. Zie andere rapporten VO. Een definitieve inspectienormering voor de leerprestaties in Caribisch Nederland wordt nog ontwikkeld.

Algemeen beeld

Wij constateren dat de Gwendoline van Putten school zich ook dit jaar weer verder heeft ontwikkeld. Naast de zorg en begeleiding en onderwijstijd beoordeelt de inspectie nu ook het schoolklimaat en de kwaliteitszorg als voldoende. Hiermee heeft de school belangrijke voorwaarden gerealiseerd voor het realiseren van de basiskwaliteit. Tegelijk met deze verbeteringen moest het team in korte tijd haar onderwijs hervormen in het kader van de transitie van Nederlandstalig naar Engelstalig onderwijs. Dat overwegende mag gesteld worden dat de school in het afgelopen jaar veel verbetering heeft gerealiseerd. De leerresultaten laten een positieve groei zien. Het didactisch handelen en het aanbod hebben nog niet de basiskwaliteit bereikt.

Er is meer rust en orde op en om de school en in de klassen. Bovendien is de sfeer binnen het team verder verbeterd. Men is tevreden over de aansturing en de docenten zijn op een positieve manier aan de slag gegaan met de transitie van het Nederlands naar het Engelstalige onderwijs. De zorg en begeleiding is verder versterkt en kwaliteitszorg wordt steeds beter gestructureerd doordat alle werkprocessen worden vastgelegd in de zogeheten 'google drive' van de school. Het didactisch handelen voldoet nog niet, omdat het rendement van sommige lessen nog te laag is. Toch heeft de inspectie ook effectieve lessen gezien. We stellen vast dat de directie scherp voor ogen heeft aan welke eisen een effectieve les moet voldoen. Het is nu zaak dat hierover duidelijke afspraken worden gemaakt en dat de teamleiders nagaan in hoeverre die afspraken worden nagekomen. Kortom het komt aan op een stevige monitoring van onderwijskundig beleid en effectieve aansturing.

Toelichting

Leerresultaten

De examenresultaten laten voor de havo, basisberoepsgerichte leerweg (BBL) en kaderberoepsgerichte leerweg (KBL) een stijgende lijn zien. De gemiddelde cijfers voor de centrale examens zijn op alle vier de afdelingen significant hoger dan in 2014-2015 en het verschil tussen de gemiddelde cijfers van het schoolexamen en die van het centrale examen is ten opzichte van 2011 sterk afgenomen.

Leerresultaten vmbo-b	2014	2015	2016
% geslaagden	57%	80%	100%
Gemiddelde SE	6,02	6,2	6,14
Gemiddelde CE	4,82	5,95	6,89
Vershil SE-CE	1,2	0,15	-1,01

Leerresultaten vmbo-k	2014	2015	2016
% geslaagden	36%	54%	71%
Gemiddelde SE	5,84	6,1	6,4
Gemiddelde CE	5,09	5,92	6,26
Vershil SE-CE	0,56	0,11	-0,16

Leerresultaten vmbo-t	2014	2015	2016
% geslaagden	35%	58%	81%
Gemiddelde SE	6,07	6,39	6,7
Gemiddelde CE	5,25	5,5	6,43
Vershil SE-CE	0,71	0,8	0,03

Leerresultaten HAVO	2014	2015	2016
% geslaagden	75%	80%	100%
Gemiddelde SE	6,42	6,45	6,41
Gemiddelde CE	5,36	5,92	6,46
Vershil SE-CE	0,74	0,51	-0,14

Leerstofaanbod

Het leerstofaanbod voldoet nog niet aan de basiskwaliteit, maar de school heeft haar aanbod wel sterk verbeterd. De Gwendoline van Puttschool bevindt zich in een transitiefase. Met ingang van vorig schooljaar (2015-2016) is Engels de instructie- en voertaal in alle eerste en tweede klassen en de afdeling praktijkonderwijs. De leerlingen van de andere leerjaren maken hun opleiding af in het Nederlands. De school hanteert de Nederlandse examenstructuur voor de klassen die voor schooljaar 2015-2016 zijn gestart.

De klassen die na het schooljaar 2015-2016 zijn gestart gaan examen doen in het Engelstalige CCSLC (Caribbean Certificate of Secondary Level Competence en CVQ (Caribbean Vocational Qualification) systeem. Deze examens worden geproduceerd en de beoordeling wordt gecontroleerd door de CXC (Caribbean Examinations Council).

In samenwerking met de school op Saba en de Rijksdienst voor Caribisch Nederland (RCN) bereidt de school een voorstel voor betreffende deze onderwijsvernieuwing. Dit zal vervolgens door OCW moeten worden goedgekeurd.

Binnen het Engelstalig systeem blijft Nederlands een sterke taal met het oogmerk dat leerlingen de kans behouden door te stromen naar het vervolgonderwijs in Nederland. Op het eiland is er een discussie gaande over de vraag in hoeverre de kansen op diplomasucces met Nederlands als sterke taal realistisch is.

Voor het aanbod voor de klassen die nog meedoen in de Nederlandse examenstructuur heeft de school met het SLO gewerkt aan de totstandkoming van een doorgaande lijn die dekkend is voor de kerndoelen in de onderbouw en voor de exameneisen in de bovenbouw. Ook tijdens dit inspectiebezoek zien we dat sommige docenten vanwege taalmoeilijkheden teruggrijpen op werkwijzen en methodes van een lager niveau. De inspectie vindt dit risicovol, omdat het programma mogelijk niet dekkend is voor de bovenbouw examenprogramma's. Het is belangrijk dat docenten het aanbod aan leerinhouden afstemmen op de talige behoeften van de leerlingen, maar niet het niveau verlagen. Maatwerk in leerstof leveren aan alle leerlingen is hierbij een belangrijk uitgangspunt.

Vorig schooljaar lag er een taalbeleidsplan waarin ook doelen voor het schooljaar 2015-2016 waren beschreven. De daadwerkelijke uitvoering van dit taalbeleid is echter op de Gwendoline van Putten niet tot stand gekomen mede door de transitie van het Nederlands naar het Engels. Toch kan de leerlijn die door het SLO is opgesteld nog steeds handvatten bieden. Het blijft belangrijk dat taalbeleid voor zowel Nederlands als Engels een geïntegreerd onderdeel wordt van het onderwijs op de Gwendoline van Putten. Het gaat dan onder andere om een talige interactie tussen leraren en studenten, en tussen studenten onderling, het deels concretiseren en visualiseren van het onderwijs en voortdurend onderkennen dat bij elke les aandacht voor woordenschat noodzakelijk is.

Praktijkonderwijs

Ook dit schooljaar wordt op de afdeling praktijkonderwijs nog steeds gewerkt met een digitaal leerlingvolgsysteem. Hieruit wordt een ontwikkelingsperspectief samengesteld waarin een uitstroomdoel is beschreven. Toch herkennen we in deze werkwijze te weinig een individuele leerlijn. Met name in de eerste twee klassen krijgen de leerlingen veel klassikaal les. In de bovenbouwklassen kan het onderwijs beter afgestemd worden op de individuele mogelijkheden en beperkingen van de leerlingen. De ontwikkelingsperspectieven kunnen een praktische meerwaarde krijgen door er tussendoelen aan te koppelen die aansluiten bij het specifieke uitstroomperspectief van de individuele leerling. Bovendien moet het aanbod op de afdeling pro nog gekoppeld worden aan de competenties en verschillende vaardigheden. Het gaat dan om vaardigheden die een leerling nodig heeft om binnen de domeinen van het praktijkonderwijs (wonen, werken, vrijetijdsbesteding en burgerschap) te kunnen functioneren. Er wordt op de Gwendoline van Putten door de betrokkenen en deskundige docenten wel flexibel omgegaan met het aanbod en de doelen uit het leerlingvolgsysteem. Maar het is vooral een werkwijze die de leerlingen volgt. Het plant te weinig doelgericht op een specifiek beroep en een specifiek niveau. Positief is dat dit schooljaar een start is gemaakt met een korte stage in het tweede jaar.

De docenten van het praktijkonderwijs zijn vaardig en betrokken. Maar er is winst te halen door samen te werken. Het onderwijs op de afdeling praktijkonderwijs is teveel afhankelijk van de individuele leerkracht. Het is belangrijk dat de docenten samen met de leerlingen, met behulp van de doelen uit de leerlijnen, in praktijklokalen blijven werken. Leerlingen kunnen dan gestructureerd praktische vaardigheden oefenen en leren. Het werken met een individueel ontwikkelplan (IOP) moet in de lespraktijk herkenbaar zijn. Kortom het is belangrijk dat het IOP resulteert in een programma waarvan alle onderdelen te maken hebben met het persoonlijke perspectief. Dit moet zichtbaar zijn in de dagelijkse praktijk in de klas.

Onderwijstijd

De onderwijstijd voldoet aan de basiskwaliteit. De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken en de lestijd wordt effectief gebruikt. Er gaat weinig tijd verloren tussen de leswisselingen. Tijdens de lessen kan het tempo wel wat omhoog.

Schoolklimaat

Het schoolklimaat voldoet aan basiskwaliteit. Vorig schooljaar had de school al belangrijke stappen ondernomen om het schoolklimaat en de veiligheid te verbeteren. Het was in schooljaar 2015-2016 zelfs een speerpunt van de directie. Wij hebben toen al aangegeven dat het al zichtbaar en voelbaar was in de school maar het was ook nog kwetsbaar. Het beleid heeft inmiddels zijn vruchten afgeworpen. De incidentenregistratie maakt dit onder andere zichtbaar. Het veiligheidsbeleid is preventief. Er is steeds meer een cultuur waarin de collega's elkaar kunnen aanspreken op het nakomen van afspraken. Als er incidenten zijn of er wordt gepest dan wordt er ingegrepen. Docenten voelen

zich verantwoordelijk voor de veiligheid op het schoolplein. Er zijn pleinwachten en docenten spreken meer met leerlingen en hun ouders. Zowel leraren als leerlingen geven aan dat het schoolklimaat prettig en veilig is. Dat is ook zichtbaar tijdens de lessen waar het meestal rustig en ordelijk is. Er is meer professionele ruimte voor docenten, zij gaan op een positieve manier om met de veranderingen en voelen zich met elkaar en met de school verbonden. In het belang van het onderwijs en de leerlingen, moeten nieuw ingezet beleid en afspraken ook eendrachtig worden nagekomen.

Het didactisch handelen

Het didactisch handelen van de leraren op de Gwendoline van Putten heeft nog geen basiskwaliteit. Dat heeft te maken met de vele verbeter- en veranderprocessen waar de school inzit. Een duidelijke didactische aanpak is binnen de school vooralsnog niet te herkennen. Het feit dat ingezet beleid nog niet herkenbaar is in de klassen maakt het didactisch handelen nog kwetsbaar. De school is op dit moment nog volop in ontwikkeling. Zo staan er nog bijeenkomsten en studiereizen gepland om de leraren te scholen op het CCSLC en het onderwijsconcept dat daar aan verbonden is. Het is gunstig dat docenten hier op een positieve en kalme manier mee omgaan. Daarbij laten de meeste lessen meer rendement zien dan in vorige jaren.

Het CCSLC behelst niet alleen de keuze van de leerstof, het is ook een onderwijsconcept. Het gaat om actievere werkvormen, samenwerkend leren, het onderwijs afstemmen op specifieke leerlingen en het versterken van het directe instructie model. Het is dan ook jammer dat we juist dat bijna niet terug hebben gezien in de lessen. De hiervoor ontwikkelde formats voor de lesvoorbereiding werden niet gebruikt door de docenten. Juist hier had de directie met het team afspraken over gemaakt. Hierdoor waren een aantal lessen vaak niet doelgericht. Ook hebben we te weinig gezien dat leraren feedback gaven tijdens de lessen of naar aanleiding van toetsen. Er liggen kansen om de professionele houding te versterken. Naast het nakomen van afspraken kunnen docenten van elkaar leren. Ze kunnen lessen met elkaar voorbereiden en bij elkaar in de klas kijken met een opdracht, vraag of kijkwijzer. Leraren zien hier nog tegenop, maar indien ze deze drempel overgaan zal de school zich verder kunnen ontwikkelen. De schoolleiding heeft hier al een stimulerende en bindende rol laten zien.

Ondersteuning en begeleiding

Net als in 2015 voldoet de zorg van de Gwendoline van Puttenschool aan de basiskwaliteit. Het zorgplan is nog steeds leidend. De zorg is iets veranderd ten opzichte van vorig jaar. Er is een stappenplan ontwikkeld waarbij de eerste verantwoordelijkheid is belegd bij de mentor. Komt de mentor er niet uit dan kan hij of zij met behulp van een zorgformulier een specifieke hulpvraag formuleren. De taken en de structuur van zorg en begeleiding zijn hierdoor nog duidelijker. Ook is de samenwerking geïntensiveerd met de ketenpartners zoals bijvoorbeeld het primair onderwijs, de verslavingszorg, Centrum Jeugd en Gezin, ECE het Expertise Centrum Education care) .

De school is zich nog steeds aan het heroriënteren op nieuwe genormeerde toetsen en daarom kunnen we de indicator 'het systematisch analyseren van de leerresultaten van leerlingen 'niet beoordelen. Wel wordt de ontwikkeling van de leerlingen gevolgd. Aan het begin van het jaar wordt de beginsituatie van alle leerlingen in kaart gebracht. Op basis daarvan worden

(groeps)handelingsplannen opgesteld door de mentor. De zorgcoördinator, orthopedagoog en de RT-er van de school ondersteunen daarbij .

Deze groepsplannen worden regelmatig in de leerlingbespreking geëvalueerd met de mentoren en zorgcoördinator. De plannen zijn over het algemeen van voldoende niveau. Het blijft echter lastig, voor docenten, om te realiseren dat de zorg die nodig is in de lessen, systematisch een plek krijgt. Afspraken over hoe te handelen als mentor en docent, zijn vastgesteld maar worden wisselend nageleefd. Het is aan de teamleider om docenten hier op aan te spreken.

Bij leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften wordt de zorg buiten de klas planmatig uitgevoerd. De handelingsplannen zien er concreet en compleet uit. Ook is er huiswerkbegeleiding en zijn er indien nodig bijlessen. Het ECE (Expertise Centrum Educatie) speelt een belangrijke rol bij de zorg en begeleiding op de Gwendoline van Puttenschool. Leerlingen die intensieve zorg nodig hebben, worden aangemeld voor (psychologisch) diagnostisch onderzoek. Het ECE zorgt ervoor dat deze leerlingen getest worden. Soms met hulp van het ECE werkt de school weer verder met de leerling. Het ECE en het zorgteam van de school zetten de uitkomsten van het psychologisch onderzoeksrapport om naar concrete handelingsadviezen. De samenwerking wordt elk jaar beter, afhandeling en onderzoeken gaan sneller en de handelingsadviezen en extra begeleiding van het ECE krijgen steeds meer een praktische waarde.

Kwaliteitszorg

De kwaliteitszorg voldoet aan de basiskwaliteit. Dat heeft te maken met de ontwikkeling van een professionele cultuur, het planmatig werken aan verbeteractiviteiten, het jaarlijks evalueren van de leerresultaten en het borgen en evalueren van de kwaliteit.

De schoolleiding verbindt, neemt mensen serieus, is toegankelijk, maar wil ook duidelijk vooruit. De lijn van het onderwijskundig beleid is bij het management helder en de mensen worden hierbij betrokken, verantwoordelijk gemaakt op basis van expertise en aangesproken op hun verantwoordelijkheid. Er ligt een duidelijk plan van aanpak met een tijdpad, verantwoordelijken en hoe en wanneer wordt geëvalueerd.

Leerresultaten van de leerlingen worden geëvalueerd en gebruikt om het onderwijs te verbeteren. De schoolleiding verwacht daarnaast van de docenten dat ze voor hun eigen vak analyses maken en eventuele verbetermaatregelen aangeven. Hier zijn formats voor ontwikkeld.

Er is inmiddels cyclus van functionerings- en beoordelingsgesprekken. Er worden lessen bezocht en de directie heeft in beeld wat de kwaliteit van de docenten is. Een overzicht hiervan ontbreekt nog. Ook is er nog winst te behalen als alle onderdelen van het gehele onderwijsleerproces in een cyclus systematisch worden geëvalueerd.

Het schoolbeleid wordt geborgd door afspraken, kijkwijzers, formats, analyses en dergelijke vast te leggen op een interne schijf waar alle docenten bij kunnen. Nieuwe leraren worden begeleid maar hebben ook veel aan de informatie die op het intranet staat. Punt van aandacht is dat het beleid niet altijd wordt nageleefd door de docenten. Duidelijke aansturing maar vooral ook goede monitoring zijn belangrijk om ervoor te zorgen dat er een onderwijskundige lijn in de school zichtbaar wordt die vanzelfsprekend is en waar iedereen zich aan houdt. De formats en afspraken liggen er al. Goed is dat de directie dit beleid ook serieus wil implementeren en dit samen met een externe organisatie het CCLSC vorm gaat geven.

3 Conclusies en afspraken

Onderwijskwaliteit

Het onderwijs van de Gwendoline van Puttenschool heeft de basiskwaliteit nog niet bereikt.

Vervolg

De inspectie zal volgend jaar opnieuw een kwaliteitsonderzoek uitvoeren. Totdat basiskwaliteit is bereikt, zal het document De Basiskwaliteit van het Primair en Voortgezet Onderwijs in Caribisch Nederland (Inspectie van het Onderwijs, Utrecht, maart 2011) de basis voor het onderzoek blijven. Uiterlijk in 2019 zal de inspectie op alle scholen toezicht houden volgens het vernieuwde toezichtkader.

Afspraken

Vóór 1 januari 2017 ontvangt de inspectie de volgende documenten:

- Een (geanonimiseerde) analyse van het functioneren van de docenten op basis van de lesobservaties, bijvoorbeeld naar aanleiding van een overzicht van de scores van de kijkwijzer voor alle docenten
- Een kort overzicht van de concrete afspraken over taalbeleid dat in alle lessen herkenbaar moet zijn (aandacht voor taalverrijking, verkeerd taalgebruik, vak- en schooltaal, leesstrategieën, etc.
- Een voorbeeld van een leerlijn voor een leerling uit het PrO op basis van zijn/haar ontwikkelingsperspectief.